

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2023-05-25 Nr. NV-1222

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-23-687 TAIS-23-6889		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GERIAMOJO VANDENS TIEKIMO IR NUOTEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO 5 STRAIPSNIO ĮGYVENDINIMO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įstatymo įgyvendinamasis teisės aktas	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne Priėmimo Terminas 2023-04-06	Aplinkos ministerija	Pasirenkama ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta <i>Data iš kalendoriaus</i>	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV posėdyje (A dalyje) ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Nutarimo projekto rengimą lėmė poreikis įgyvendinti 2022-11-16 įsigaliojusio Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1466 (toliau – GVTNTĮ) 5 straipsnį, kuriame apibrėžiama Vyriausybės kompetencija geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo reguliavimo srityje – nustatyta, kad Vyriausybė tvirtina: 1) Geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo licencijavimo taisykles; 2) Geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo viešosios sutarties standartinių sąlygų aprašą; 3) Atsiskaitymo už patiektą geriamąjį vandenį ir suteiktas nuotekų tvarkymo paslaugas tvarkos aprašą; 4) Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros objektų perėmimo arba išpirkimo tvarkos aprašą. Atsižvelgiant į vandentvarkos įmonių pateiktas pastabas ir pasiūlymus parengtu nutarimo projektu tvirtinami nauja redakcija dėstomi šie taisyklių, tvarkų aprašų projektai (toliau kartu – Projektai), jais pakeičiant galiojančiais 4 Vyriausybės nutarimais patvirtintas tvarkas, kurie su visais papildymais ir pakeitimais pripažįstami netekusiais galios.

AM pažymi, šiuo metu neefektyvi vandentvarkos įmonių veikla neužtikrina geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumo ir kokybės, sektoriaus tvarumo, todėl Projektais tikimasi išspręsti pastarąsias problemas, kartu įgyvendinant vandentvarkos sektoriaus pertvarką numatančio GVTNTĮ nuostatas.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Nutarimo projektu siūlomos priemonės yra tinkamos išspręsti problemą, kadangi teisinis reglamentavimas bus pakoreguotas ir suvienodintas su naujojo GVTNTĮ nuostatomis. Projektuose atliekami patikslinimai užtikrins geriamojo vandens tiekėjams, paviršinių nuotekų tvarkytojams, nuotekų transportavimo paslaugas teikiantiems asmenims, abonentams, vartotojams ir individualių nuotekų turėtojams aiškesnes pareigas, teises, atsiskaitymo tvarką, sutarčių sudarymo, keitimo ir nutraukimo tvarką, sklandžią infrastruktūros objektų išpirkimo ir perėmimo eigą, kokybišką ir prieinamą geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugą. Nutarimo projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Nutarimo projektu įgyvendinama Vyriausybės programos 162.4 nuostata – „Užtikrinsime, kad visiems miestų ir miestelių (daugiau kaip 2 000 gyventojų) gyventojams būtų sudarytos galimybės naudotis geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugomis. Skatinsime gyventojus, turinčius individualius vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įrenginius, jungtis prie centralizuotų sistemų, o vandens įmonės – didinti veiklos efektyvumą“ ir siejasi su Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 6.4.15 priemone „Parengti ir priimti Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo projektą <...>, kad būtų užtikrintos kokybiškos ir prieinamos viešosios geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugos“.

Be atliekamų teisinės technikos patikslinimų, **siūlomi šie esminiai teisinio reguliavimo pakeitimai:**

Projekte Nr. 1 (Atsiskaitymo už patiektą geriamąjį vandenį ir suteiktas nuotekų tvarkymo paslaugas tvarkos aprašas):

- siūloma numatyti konkrečias paviršinių nuotekų užterštumo koncentracijas, kurias viršijus abonentams reikėtų papildomai mokėti už šių nuotekų surinkimą. Ši sąlyga būtų taikoma tais atvejais, kai paviršinės nuotekos išleidžiamos į paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūrą, neturinčią valymo įrenginių;
- siekiant užtikrinti GVTNTĮ įtvirtintą „sąnaudų susigražinimo“ principą ir užkirsti kelią galimam vartotojų

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

bei abonentų piktnaudžiavimui, numatoma apmokėjimo už geriamojo vandens ir nuotekų kiekio suvartojimą tvarka, kai abonentas ar vartotojas nepateikia geriamojo vandens tiekėjui geriamojo vandens apskaitos prietaisų ir (arba) nuotekų apskaitos prietaisų (jeigu įrengti) rodmenų.

Projekte Nr. 2 (Geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo viešosios sutarties standartinių sąlygų aprašas):

- papildoma naujomis nuostatomis apie individualių nuotekų turėtojų pareigas, sutarčių sudarymą, įsigaliojimą ir nutraukimo tvarką dėl nuotekų transportavimo paslaugų teikimo;
- papildoma nuostatomis dėl geriamojo vandens tiekėjo, paviršinių nuotekų tvarkytojo vienašališko sutarties pakeitimo tais atvejais kaip tai numato GVTNTĮ (kai nustatoma, kad abonto išleidžiamų nuotekų, paviršinių nuotekų užterštumas viršijo viešojoje sutartyje nustatytą teršiančios medžiagos leidžiamą išleidžiamų nuotekų, paviršinių nuotekų užterštumą arba išleistos nedeklaruotos teršiančios medžiagos tris ar daugiau kartų per šešis mėnesius arba šešis ir daugiau kartų per dvylika mėnesių, arba nustatę, kad abonentas nesilaiko taršos mažinimo plano arba neįgyvendina jame numatytų taršos mažinimo priemonių);
- papildoma naujomis nuostatomis, t. y. anksčiau kituose teisės aktuose reglamentuotomis, geriamojo vandens tiekėjo, abonto, vartotojo pareigomis ir teisėmis.

Projekte Nr. 3 (Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros objektų perėmimo arba išpirkimo tvarkos aprašas):

- atsisakyta perteklinių nuostatų: dėl geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūros, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros tinkamumo ir reikalingumo kriterijų, kurie dabar įtvirtinti GVTNTĮ; kad savivaldybė priima sprendimą dėl infrastruktūros išpirkimo savivaldybės nuosavybės arba teikia viešajam vandens tiekėjui, paviršinių nuotekų tvarkytojui pasiūlymą išpirkti infrastruktūrą, nes GVTNTĮ numato, kad sprendimą dėl išpirkimo priima vandens tiekėjas;
- numatytos naujos nuostatos, kad pripažinti reikalingais ir tinkamais infrastruktūros objektai, išperkami už kainą pagal vertę, nustatytą nepriklausomų turto arba verslo vertintojų Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo nustatyta tvarka, išskyrus projekte įtvirtintus konkrečius atvejus (t. y., *kai infrastruktūros objekto savininko prašyme nurodyta išpirkimo suma yra mažesnė nei vertė, nustatyta nepriklausomų turto arba verslo vertintojų, tokiu atveju infrastruktūros objektas išperkamas pagal savininko prašyme nurodytą išpirkimo kainą; kai šalims susitarus infrastruktūros objektas išperkamas už kainą, mažesnę negu nepriklausomo turto arba verslo vertintojų nustatyta infrastruktūros objekto vertė; kai ketinamo išpirkti infrastruktūros objekto sandorio vertė neviršija viešojo geriamojo vandens tiekėjo, paviršinių nuotekų tvarkytojo nusistatytos minimalios ilgalaikio materialiojo turto vertės*).

Projekte Nr. 4 (Geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo licencijavimo taisyklės):

- nustatoma aiškesnė tvarka, kokius dokumentus su prašymu Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai turi pateikti juridiniai asmenys, siekiantys gauti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo licenciją, arba geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas, siekiantis pakeisti licenciją. Juridiniai asmenys privalės patvirtinti, kad jie turi žmogiškųjų išteklių geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklai vykdyti, ataskaitoms rengti, atskirai veiklos apskaitai tvarkyti, vartotojams ir abonentams informuoti ir konsultuoti, skundams ir ginčams nagrinėti;
- atsižvelgus į tai, kad pagal Geriamojo vandens įstatymą nuo 2023-01-12 leidimus taikyti geriamojo vandens saugos išlygą išduodami tik dėl geriamojo vandens *cheminių (ne indikatorinių) rodiklių ribinių verčių viršijimo*, kad būtų išvengta pavojaus žmonių sveikatai, siūloma nustatyti, kad juridinis asmuo, norėdamas gauti, o geriamojo vandens tiekėjas, norėdamas pakeisti licenciją, turi pateikti ir veiklos planą, kuriame numatytos investicinės priemonės geriamojo vandens saugai ir kokybei užtikrinti, jei geriamasis vanduo neatitinka indikatorinio geriamojo vandens rodiklio;
- nustatoma, kad valstybės institucijos ir įstaigos pažymą apie juridinį asmenį, pageidaujantį įsigyti ar pakeisti licenciją, teikia tik tuo atveju, kai atitinkami duomenys nėra paskelbti viešai arba teikiami pagal duomenų teikimo sutartį.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

GVTNTĮ aiškiai nustatytos funkcijos ir atsakomybės valstybės ir savivaldybių institucijoms, vandens tiekėjams. Projektai nenumato naujų funkcijų savivaldybėms, vandens tiekėjams ar kitoms institucijoms (Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai, Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai, Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai), todėl, manytina, kad jos yra pasirengusios vykdyti nustatytas funkcijas.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

STEBĖSENA

Stebėsenos rodikliai nenustatyti. Paminėtina, kad GVTNTĮ numatyta, kad AM iki 2029 m. sausio 1 d. atliks nustatyto galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimą (apimantį 5 metų nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos laikotarpį) įvertinant, ar viešųjų geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų vykdoma veikla efektyvi ir užtikrinamas sąnaudų susigrąžinimo principo įgyvendinimas.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Nutarimo projektas 10 darbo dienų buvo skelbiamas derinti su visuomene (tame tarpe ir tikslinėmis grupėmis – vandentvarkos sektoriaus asocijuotomis struktūromis, 62 viešaisiais geriamojo vandens tiekėjais ir nuotekų tvarkytojais), suinteresuotomis valstybės ir savivaldybių institucijomis bei įstaigomis. Tikslinės grupės iš esmės pritaria siūlomoms reguliavimo pakeitimams, tačiau dėl Projekto Nr. 3 tam tikrų siūlymų turi Lietuvos vandens tiekėjų asociacija ir Šiaulių m. savivaldybės administracija, į kuriuos AM pagrįstai neatsižvelgia (traktuoja ne šio Projekto reglamentavimo dalyku).

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

- **Projektai Nr. 1 ir Nr. 2** suderinti darbo tvarka (atsižvelgta į teiktas pastabas) su Aplinkos apsaugos agentūra, atsakinga vandentvarkos asociacija „Vandens jėga“, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Teisingumo ministerija, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Sveikatos apsaugos ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos vandens tiekėjų asociacija, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, 62 viešaisiais geriamojo vandens tiekėjais ir nuotekų tvarkytojais. Lietuvos nuotekų vežėjų asociacija ir Lietuvos pramonininkų konfederacija pastabų ir pasiūlymų nepateikė.
- **Projektas Nr. 3** suderintas be pastabų su Vidaus reikalų ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija ir Specialiųjų tyrimų tarnyba. Atsižvelgta į atsakingos vandentvarkos asociacijos „Vandens jėga“, Teisingumo ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos, Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos, valstybės įmonės Registrų centro, Vyriausybės atstovų įstaigos, 62 viešųjų geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų, 61 savivaldybės pateiktas pastabas. Lieka neatsižvelgta į Lietuvos vandens tiekėjų asociacijos (LVTA) ir Šiaulių m. savivaldybės administracijos pateiktas pastabas (motyvai pateikti derinimo pažymoje). LVTA esminis siūlymas – Išpirkimo tvarkoje įtvirtinti mechanizmą, kad vandens tiekėjai galėtų įsitikinti, jog už perkamą infrastruktūros objektą nebus mokama antrą kartą, t. y., kad išperkamos infrastruktūros objekto savininkas turėtų pareigą pateikti vandens tiekėjui duomenis apie išlaidas žemės sklypo įsigijimui, infrastruktūros objekto statybai bei išlaidas, susijusias su žemės sklypų padalijimu ir (ar) gyvenamosios ar kitos paskirties pastatų statyba; pajamas, gautas pardavus žemės sklypą ar padalintus žemės sklypus ir(ar) pastatytas gyvenamosios ar kitos paskirties patalpas; infrastruktūros objekto statybos lėšų, kurios buvo įtrauktos į žemės sklypų ir (ar) gyvenamosios ar kitos paskirties patalpų pardavimo kainą, dydį; pajamų, gautų už infrastruktūros objekto savininko suteiktą teisę (leidimą) prijungti prie infrastruktūros objekto geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų išleidimo komunikacijas ir (ar) teisės naudotis objektu suteikimą. Tokią pastabą teikia ir Šiaulių m. savivaldybė. Rengėjai referuoja į GVTNTĮ bei Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo nuostatas, kurios apibrėžia sąlygas ir tvarką šioje srityje.
- **Projektas Nr. 4** suderintas darbo tvarka (atsižvelgta į teiktas pastabas) su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Teisingumo ministerija, Lietuvos vandens tiekėjų asociacija, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba, Valstybinė mokesčių inspekcija, 62 viešaisiais geriamojo vandens tiekėjais ir nuotekų tvarkytojais. Atsakinga vandentvarkos asociacija „Vandens jėga“, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Lietuvos savivaldybių asociacija pastabų ir pasiūlymų nepateikė.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Atsižvelgiant į išliekančias neatsižvelgtas Lietuvos vandens tiekėjų asociacijos, Šiaulių m. savivaldybės administracijos pastabas dėl Projekto Nr. 3 ir gavus Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadą, siūlome nutarimo projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime (II dalyje).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Vaidas Talačka

Ekonomikos politikos grupė, patarėjas

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOŠ FORMA